

Aşağıda belirtilen sorularımın Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 10.09.2026

Av. Mahmut Tanal
YENİ Parti Sanlıurfa Milletvekili

Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayımlanan 2027 Yılı Hac Bilgilendirme Broşürü'nde, 2027 yılı hac ücretlerinin Amerikan Doları (USD) üzerinden tahsil edileceği belirtilmiştir. Normal konaklama kapsamında üç kişilik odada kişi başı 8.800 USD, iki kişilik odada ise kişi başı 9.200 USD ücret açıklanmıştır. Yakın mesafe konaklama seçeneklerinde ise kişi başı ücretlerin 14.000 USD ile 24.500 USD arasında değiştiği görülmektedir.

Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından açıklanan verilere göre, 2027 yılı hac kurasına 1 milyon 878 bin 46 vatandaşımız katılmış, Türkiye'ye verilen hac kontenjanı ise 84 bin 942 kişi olarak açıklanmıştır.

Öte yandan 2026 yılı hac organizasyonunda ücretlerin Suudi Arabistan Riyali (SAR) üzerinden tahsil edileceği Diyanet İşleri Başkanlığının resmi broşüründe açıkça belirtilmişken, 2027 yılında herhangi bir ayrıntılı kamuoyu açıklaması yapılmaksızın Amerikan Dolarına geçildiği görülmektedir.

Hac ibadeti ticari bir tatil veya turistik gezi değil, İslam dininin temel ibadetlerinden biridir. Devlet adına hac organizasyonu yapan Diyanet İşleri Başkanlığının temel görevi, vatandaşın dini vecibesini güvenli, düzenli, erişilebilir ve mali açıdan mümkün olan en uygun şartlarla yerine getirmesini sağlamaktır.

Bu nedenle, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarından alınacak hac bedelinin neden Türk Lirası değil de yabancı para üzerinden belirlendiği; neden hac ibadetinin yapıldığı Suudi Arabistan'ın para birimi olan riyal yerine Amerikan Dolarının tercih edildiği; döviz kuru riskinin neden doğrudan hacı adaylarının üzerine bırakıldığı hususları kamuoyuna açık ve denetlenebilir biçimde açıklanmalıdır.

Bir taraftan vatandaşlara ekonomik işlemlerde Türk Lirası kullanılması yönünde çağrılar yapılırken, diğer taraftan Cumhurbaşkanlığına bağlı bir kamu kurumu olan Diyanet İşleri Başkanlığının on binlerce vatandaşın hac bedelini Amerikan Doları üzerinden tahsil etmesi, kamu yönetiminde tutarlılık ve güven bakımından da ciddi soru işaretlerine yol açmaktadır.

Hac organizasyonu kapsamında ulaşım, konaklama, yemek, sağlık, servis, rehberlik ve diğer hizmetler için hangi firmalarla hangi para birimi üzerinden sözleşmeler yapıldığı; toplam maliyetin ne olduğu; vatandaşın tahsil edilen tutarla gerçek organizasyon maliyeti arasındaki farkın bulunup bulunmadığı da kamuoyunun bilmesi gereken hususlardır.

Bu bağlamda;

1. Diyanet İşleri Başkanlığının 2027 yılı hac ücretlerini Amerikan Doları üzerinden tahsil etmesine ilişkin karar hangi tarihte, hangi kurul veya makam tarafından ve hangi gerekçeyle alınmıştır?
2. Söz konusu kararın dayanağı olan Bakanlıklar arası Hac ve Umre Kurulu kararı veya diğer idari kararın tarih ve sayısı nedir?
3. 2026 yılında Suudi Arabistan Riyali üzerinden tahsil edilen hac ücretlerinin 2027 yılında Amerikan Dolarına çevrilmesinin ekonomik, mali ve idari gerekçeleri nelerdir?
4. Hac ibadetinin Suudi Arabistan'da gerçekleştirildiği dikkate alındığında, ücretlerin Suudi Arabistan Riyali yerine neden Amerikan Doları üzerinden belirlendiği hususunda herhangi bir maliyet veya fizibilite çalışması yapılmış mıdır?
5. Amerikan Dolarına geçilmesi öncesinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Hazine ve Maliye Bakanlığı veya diğer kamu kurumlarından görüş alınmış mıdır? Alınmışsa bu görüşlerin içeriği nedir?
6. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına sunulan ve bir kamu kurumu tarafından organize edilen hac hizmetinin bedelinin Türk Lirası olarak belirlenmemesinin gerekçesi nedir?
7. Vatandaşların gelirleri, emekli aylıkları, ücretleri ve tasarrufları ağırlıklı olarak Türk Lirası üzerinden iken hac ücretlerinin dolar üzerinden belirlenmesi nedeniyle oluşan kur riskinin doğrudan vatandaşın üzerine bırakılması sosyal devlet anlayışıyla bağdaşmakta mıdır?
8. 2027 yılı hac bedelleri tespit edilirken hangi döviz kuru esas alınmıştır? Ücretlerin belirlendiği tarihteki dolar/TL ve dolar/SAR kuru nedir?
9. 2027 yılı hac organizasyonu için kişi başına düşen gerçek maliyet kaç Amerikan Dolarıdır? Açıklanan 8.800 ve 9.200 dolarlık normal konaklama bedellerinin maliyet kalemleri ayrı ayrı nedir?
10. Vatandaştan alınan 8.800 veya 9.200 doların ne kadarı; uçak bileti, Mekke konaklaması, Medine konaklaması, yemek, ulaşım ve servis, sağlık hizmetleri, personel, rehberlik, vize ve Suudi Arabistan'da ödenen diğer bedeller için kullanılmaktadır?
11. Yakın mesafe konaklama kapsamında kişi başına 14.000 ila 24.500 dolar arasında değişen ücretlerin maliyet hesabı nedir? Bu ücretlerin her biri için Diyanet İşleri Başkanlığının hizmet maliyeti ayrı ayrı ne kadardır?
12. 2027 yılı hac organizasyonu kapsamında Suudi Arabistan'da otel, yemek, ulaşım, servis ve diğer hizmetler için yapılan veya yapılacak sözleşmeler hangi para birimi üzerinden düzenlenmiştir?
13. Bu sözleşmelerin toplam tutarı ne kadardır? Amerikan Doları, Suudi Arabistan Riyali ve Türk Lirası cinsinden ayrı ayrı açıklanacak mıdır?

14. Hac organizasyonu kapsamında hizmet alınan firmalar hangi usulle belirlenmiştir? İhale, doğrudan temin veya başka bir yöntem mi uygulanmıştır?
15. Son beş yıl itibarıyla hac organizasyonları kapsamında Diyanet İşleri Başkanlığının elde ettiği toplam gelir ve yaptığı toplam gider yıllar itibarıyla ne kadardır?
16. Son beş yılda hac organizasyonlarından herhangi bir gelir fazlası veya mali fazlalık oluşmuş mudur? Oluşmuşsa bu tutarlar hangi hesaplarda tutulmuş ve hangi amaçlarla kullanılmıştır?
17. Hac ücretleri belirlenirken Diyanet İşleri Başkanlığı veya Türkiye Diyanet Vakfının herhangi bir kâr, hizmet payı, organizasyon payı, genel gider payı veya benzeri ad altında bedel aldığı doğru mudur? Doğruysa kişi başına alınan tutar ne kadardır?
18. 2027 yılında Türkiye’den hacca gitme hakkı kazanan 84 bin 942 vatandaşımızın tamamının Diyanet ve yetkili acenteler aracılığıyla yapacağı toplam ödeme dikkate alındığında, 2027 hac organizasyonunun toplam parasal büyüklüğü ne kadar olacaktır?
19. Hac ücretlerinin dolar üzerinden belirlenmesinden dolayı döviz kurunda yaşanabilecek artış sonucunda hacı adaylarının daha fazla Türk Lirası ödemek zorunda kalacağı dikkate alınmış mıdır?
20. Kesin kayıt hakkı kazanan ancak dolar kurundaki artış veya hac ücretinin yüksekliği nedeniyle ödeme yapamayan vatandaşların sayısı kaçtır? Bu nedenle kayıt hakkından vazgeçenlerin sayısı kamuoyuna açıklanacak mıdır?
21. Hac ibadetinin gelir seviyesi düşük vatandaşlar açısından giderek erişilemez hale gelmemesi için dar gelirli, emekli, asgari ücretli veya uzun yıllardır kurada bekleyen vatandaşlara yönelik herhangi bir destek, taksit, faizsiz ödeme veya sosyal yardım modeli planlanmakta mıdır?
22. Hac ücretlerinin Türk Lirası olarak sabitlenmesi ve döviz kuru riskinin vatandaşa yüklenmemesi yönünde bir çalışma yapılmakta mıdır?
23. Diyanet İşleri Başkanlığı, 2027 yılı hac organizasyonu için Amerikan Doları üzerinden tahsil ettiği bedelleri tahsil tarihinden harcama tarihine kadar hangi banka veya bankalarda ve hangi hesaplarda tutacaktır?
24. Bu hesaplardan faiz, nema, kur farkı veya başka ad altında herhangi bir gelir elde edilmesi söz konusu olacak mıdır? Olacaksa bu gelirlerin kullanım biçimi nedir?
25. Hac ücretleri belirlenirken Sayıştay veya başka bir bağımsız kamu denetim mekanizmasından maliyet ve fiyatlandırma konusunda görüş alınmış mıdır?
26. 2027 hac organizasyonunun gelir, gider, ihale, sözleşme, konaklama ve ulaşım maliyetlerini içeren ayrıntılı mali tablo kamuoyuyla paylaşılacak mıdır?
27. Diyanet İşleri Başkanlığı bir kamu kurumu olarak vatandaşlarına Türk Lirası yerine Amerikan Doları üzerinden fiyat açıklarken, bunun Türkiye’nin milli para kullanımını teşvik eden ekonomi politikalarıyla oluşturduğu çelişki konusunda herhangi bir değerlendirme yapılmış mıdır?

28. Kamu kurumları ve vatandaşlar için Türk Lirasına güven çağrısı yapılırken Diyanet İşleri Başkanlığının hac ücretini Amerikan Dolarına bağlamasının gerekçesi nedir?
29. Devletin kendi kurumunun sunduğu bir hizmette Türk Lirası yerine Amerikan Dolarını esas alması, Türk Lirasının değerine ve istikrarına ilişkin vatandaş nezdinde olumsuz bir algıya yol açmayacak mıdır?
30. 2027 hac ücretlerinin Amerikan Doları yerine Türk Lirası veya hac hizmetlerinin büyük bölümünün gerçekleştirildiği ülkenin para birimi olan Suudi Arabistan Riyali üzerinden yeniden belirlenmesi konusunda kararın gözden geçirilmesi düşünülmekte midir?